
Er det plass til et sykepleievitenskapelig fagmiljø på et medisinsk fakultet?

DEBATT

EIVIND ENGBRETSSEN

Eivind Engbretsen er studiedekan for bachelor- og masterstudier og professor i medisinsk vitenskapsteori ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo.

IVAR PRYDZ GLADHAUG

i.p.gladhaug@medisin.uio.no

Ivar Prydz Gladhaug er dekan og professor i kirurgi ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo.

Oppgitte interessekonflikter: Forfatterne er henholdsvis studiedekan og dekan ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo.

Vår oppgave er ikke å drive klinisk videreutdanning av sykepleiere. Likevel skal et forskningsbasert og tverrfaglig orientert sykepleiemiljø også i fremtiden finnes ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo.

Kunnskapsdepartementet offentliggjorde 16.1.2020 en ny forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i avansert klinisk allmennsykepleie (1). Kort tid etter (1.2.2020) vedtok Helse- og omsorgsdepartementet en forskrift som gir sykepleiere som gjennomfører denne utdanningen, en offentlig spesialistgodkjenning (2).

De to forskriftene har skapt debatt både blant leger og i medisinske miljøer for øvrig (3, 4), selv om politikere og sykepleiere syns å være samstemte om den nye utdanningen (5). For ledelsen ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo aktualiserer denne saken en prinsipiell avklaring av hva slags studietilbud det er plass til ved vårt fakultet.

Lang tradisjon for sykepleievitenskap

Sykepleievitenskap ble etablert som undervisningsfag ved Universitetet i Oslo i 1985. I 1993 ble miljøet overført til Det medisinske fakultet og er siden konsolidert som et nasjonalt ledende akademisk miljø på fagfeltet (6). En viktig oppgave for det sykepleievitenskapelige miljøet ved Universitetet i Oslo var fra starten å utdanne lærere til landets høgskoler som sto for grunnutdanning i faget. På grunn av den økte konkurransen fra andre institusjoner har miljøet imidlertid i stadig stigende grad slitt med rekruttering til sine masterstudier. Samtidig har vårt fagmiljø i økt utstrekning vektlagt forskerutdanning av sykepleiere.

Det medisinske fakultets profil

En «sterk forskningskultur tuftet på høye vitenskapelige standarder og idealer» (7) er en grunnholdning og et komparativt fortrinn for Universitetet i Oslo generelt og Det medisinske fakultet spesielt. På utdanningssiden har fakultetet valgt å prioritere helhetlige profesjonsstudier og fulle masterprogrammer. Universitetet i Oslos solide forskningsmiljøer og faglige bredde gir oss en unik mulighet til å drive lange, komplekse og forskningsbaserte studieløp. I tillegg gir det et grunnlag for å utvikle og drive studietilbud på master- og ph.d.-nivå som de fleste andre norske institusjoner ikke har (8). Vi har også i motsetning til andre norske institusjoner som tilbyr medisinerutdanninger, beholdt navnet *Det medisinske fakultet*.

Det sykepleievitenskapelige miljøet ved Universitetet i Oslo har vært drevet etter de samme grunnprinsippene som fakultetet forøvrig. Miljøets fokus har fra starten ligget på videreutviklingen av sykepleie som *vitenskap*. Den sterke koplingen mellom forskning og undervisning har vært miljøets særmerke. I tillegg har fagmiljøet utnyttet sitt fortrinn av å være plassert på et medisinsk fakultet og et breddeuniversitet gjennom utstrakt samarbeid med andre fagmiljøer.

Sykepleievitenskapens plass ved Det medisinske fakultet

Fakultetsledelsen ønsker et sterkt sykepleievitenskapelig miljø ved Det medisinske fakultet. Men en videreføring og videreutvikling av fagmiljøets særegne profil innebærer også et behov for en tydeliggjøring av arbeidsdelingen med tilgrensede miljøer ved andre institusjoner. Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo tilbyr ingen klinisk grunnutdanning av sykepleiere. Det har vi heller ikke som ambisjon å gjøre i fremtiden. Vi ser det heller ikke som vår oppgave å bli et fakultet for klinisk orientert videreutdanning. Institusjoner som tilbyr grunnutdanning i sykepleie og har en mer utviklet infrastruktur for praksisutveksling av sykepleiere, er bedre rigget til dette enn det vi er.

Deler av utdanningen i avansert klinisk allmennsykepleie er utvilsomt i god overensstemmelse med det vi oppfatter som vårt samfunnsmandat. Det fremgår blant annet av forskriften om nasjonal retningslinje for utdanningen at den «skal gi breddekompetanse til å håndtere sykepleiefaglige problemstillinger på individ-, gruppe- og systemnivå. ... Videre skal studiet gi fordypet kunnskap om forskningsmetode og sentrale vitenskapelige og etiske teorier og begreper ...» (1). Flere av temaene som fremheves i forskriften, slik som helhetlig tjenestetilbud, forebyggende helsearbeid, helseteknologi og samarbeid på tvers av profesjoner, er også sentrale satsningsområder for Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo.

«Fakultetsledelsen ønsker et sterkt sykepleievitenskapelig miljø ved Det medisinske fakultet»

Ikke desto mindre er det vår oppfatning at dersom et fakultet med vår profil og struktur skulle gå inn for denne utdanningen, måtte det skje i samarbeid med en institusjon som tilbyr grunnutdanning i sykepleie. En utdanning i avansert klinisk allmennsykepleie vil innebære en dreining i en mer klinisk og mindre forskningsorientert retning enn det som tradisjonelt har vært vårt sykepleiemiljøes utdanningsprofil. Vi anser det også som tvilsomt at vår institusjon alene vil kunne rekruttere et tilstrekkelig antall studenter til et slikt program uten et formalisert samarbeid med en institusjon med grunnutdanning i sykepleie og den institusjonslojalitet dette fører med seg.

Veien videre

Vi ønsker at vårt fagmiljø i sykepleievitenskap skal videreføres og videreutvikles innenfor rammene av de grunnprinsippene som alltid har kjennetegnet vårt fakultet: Vi er et forskningsintensivt medisinsk universitetsmiljø der helhetlige profesjonsstudier og forskningsorienterte masterprogrammer står i fokus. Som fakultetsledelse vil vi gjøre vårt for at det sykepleievitenskapelige miljøet ved Det medisinske fakultet skal kunne ivareta sin sterke posisjon nasjonalt og internasjonalt og den tette koplingen mellom utdanning og forskning som kjennetegner miljøet.

Selv om vår oppgave ikke er å drive klinisk videreutdanning av sykepleiere, skal et forskningsbasert og tverrfaglig orientert sykepleiemiljø også i fremtiden ha en naturlig plass ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo.

LITTERATUR

1. Regjeringen. Forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i avansert klinisk allmennsykepleie er fastsatt.
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/masterutdanning-i-avansert-klinisk-allmennsykepleie/id2686135/> Lest 4.3.2020.
2. FOR-2019-11-19-2206. Forskrift om spesialistgodkjenning for sykepleiere.
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-11-19-2206> Lest 4.3.2020.
3. Sivertsen ØS. Fremprovosert profesjonskamp. Tidsskr Nor Legeforen 2019; 139.
doi: 10.4045/tidsskr.19.0606. [PubMed][CrossRef]

4. Basso T. AKS-forskriften er sensasjonelt ambisiøs. Dagens Medisin 2.9.2019. <https://www.dagensmedisin.no/artikler/2019/09/02/aks-forskriften-er-sensasjonelt-ambisios/> Lest 4.3.2020.
 5. Antypas K, Henni SH, Kirkevold M. Masterutdanning i AKS kan styrke kommunal primærhelsetjeneste. Dagens Medisin 19.8.2019. <https://www.dagensmedisin.no/artikler/2019/08/19/avansert-klinisk-sykepleie-kan-styrke-primarhelsetjenesten/> Lest 4.3.2020.
 6. Kirkevold M. Medisinsk fakultets utradering av sykepleie er historieløst og reaksjonært. Khrono 24.3.2020. <https://khrono.no/medisinsk-fakultets-utradering-av-sykepleie-er-historielost-og-reaksjonaert/473561> Lest 4.3.2020.
 7. Universitetet i Oslo. Strategi 2030. <https://www.uio.no/om/strategi/strategi-2030/strategi-2030.pdf> Lest 4.3.2020.
 8. Det medisinske fakultet. Innspill til UiOs Strategi 2030 for helseområdet. <https://www.med.uio.no/om/strategi/innspill-fra-helsefag-til-uio-strategi-2030.pdf> Lest 4.3.2020.
-

Publisert: 7. mai 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0311

Mottatt 6.4.2020, første revisjon innsendt 30.4.2020, godkjent 4.5.2020.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.